

Prorodinná politika

Jana Paloncyová

Kulatý stůl k demografickým aspektům důchodové reformy
23. 5. 2024

Partnerství

➤ Odchod z domácnosti rodičů:

- muži později než ženy
- muži 27 let (průměr Evropy), ženy 24 let (nižší než průměr Evropy)

➤ Oddělené bydlení partnerů:

- často nedobrovolné kvůli materiální situaci

➤ Jedno manželství po celý život:

- ideál pro více než polovinu občanů
- každý sedmý připouští i opakované
- zcela bez partnera 5 %

➤ Podmínky pro vstup do manželství:

- partnerský vztah po společné kohabitaci
- bydlení jako podmínka pro sňatek pro 45 % bezdětných s partnerem, 35 % dostatečný příjem

(Ne)stabilita rodiny

➤ Vysoká tolerance k rozpadu rodiny:

- tři čtvrtiny české veřejnosti

➤ Osobní zkušenost:

- každý druhý občan zažil rozchod rodičů (jako dítě či jako rodič)

➤ Příčiny rozpadu rodiny:

- nevěra/jiný vztah, nedostatečná komunikace, pozornost
- společně strávený čas

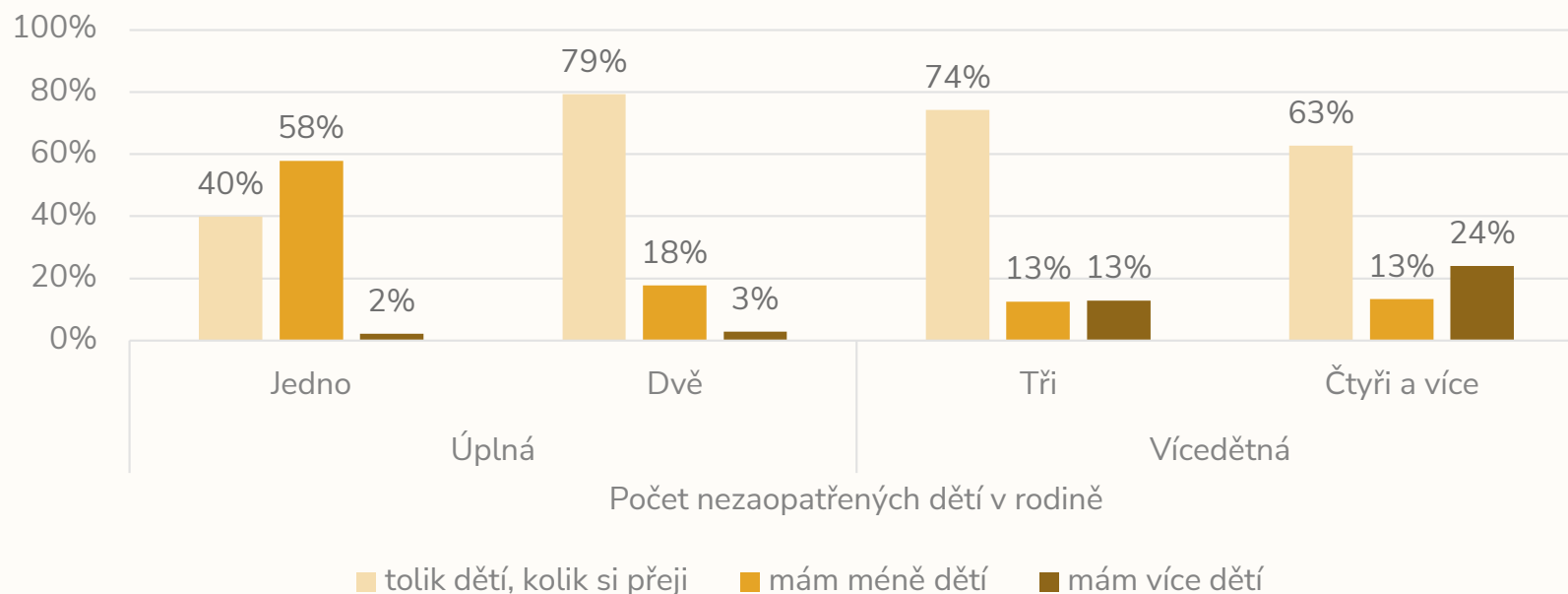
➤ Rodiny samoživitelů:

- vznik ve stejné míře rozchodem jako rozvodem
- každá čtvrtá rodina s dětmi / 438 tisíc závislých dětí (21 %)
- zvyšuje se podíl střídavé a společné péče po rozchodu rodičů

Rodičovství

- **Ideál:** 2 děti, zůstat bezdětný by chtěl pouze jeden z deseti dosud bezdětných ve věku 25 až 44 let

Dosud naplněné rodičovské plány v rodinách s oběma biologickými rodiči (v %)

Pozn.: Úplná rodina – jedno nebo dvě nezaopatřené děti vlastní oběma partnerům, žádný z partnerů nemá další děti z jiných vztahů; vícedětná rodina – tři nebo více dětí vlastních oběma partnerům, děti z jiných vztahů žijící převážně mimo šetřenou domácnost nebyly vyloučeny.

Zdroj: Rodiny 2018 – 2021

Vybrané problémy rodin s dětmi

Sladování práce a rodiny

- čerpání **rodičovské dovolené** a rodičovského příspěvku do 3 let x preference postupného návratu po druhých narozeninách
- podle SILC (Eurostat): 5 % dětí mladších 3 let v předškolní péči x 69 % Nizozemí
- dětské skupiny: podle 63 % poskytovatelů děti nejčastěji zapisovány **mezi druhými a třetími narozeninami**, podle třetiny děti zůstávají většinou i po čtvrtých narozeninách
- 44 % matek s nezaopatřenými dětmi je pro zapojení matky ve dvou letech dítěte na trh práce (19 % méně než 0,5 úvazek) x s dítětem mladším 3 let pracuje každá pátá

Ekonomická situace

- více než čtvrtina rodin s dětmi nemůže svým dětem zaplatit vše potřebné (43 % sólo rodičů, 23 % úplných rodin)
- po omezování rodinných volnočasových aktivit a šetření na energiích a potravinách musí dvě pětiny rodin šetřit již i na výdajích týkajících se dětí, jako je oblečení či obuv, čtvrtina omezuje i dětské volnočasové aktivity
- necelé tři pětiny sólo rodičů a více než třetina úplných rodin nemají úspory žádné nebo na pokrytí živobytí po dobu maximálně jednoho měsíce

Hlavní doporučení

➤ Podpora stability rodiny

- veřejně otevírat témata partnerských vztahů, rodičovských kompetencí
- zvýšit osvětu ohledně dostupnosti služeb pomáhajících rodičům v různých oblastech, včetně služeb rodinných terapeutů a mediátorů
- služby primární prevence

➤ Rodičovství

- dostupné bydlení pro mladé rodiny
- podporovat rodičovskou volbu: péče v rodině x profesní život – nabídka kvalitních a různorodých služeb péče o předškolní a školní děti, ale zachování i možnosti celodenní péči rodiče o dítě mladší alespoň dvou let, s garancí vrátit se zpět do svého zaměstnání
- podporovat zaměstnavatele při zavádění flexibilních forem práce, částečných úvazků (zejména rodičům menších dětí i dalším pečujícím) či práce z domova; omezovat prekérní formy zaměstnávání; posilovat pracovní poradenství při přechodu z rodičovské dovolené zpět na trh práce i v dalších fázích rodinného cyklu neformálně pečujících
- zvýšit informovanost a zpřehlednění informací o dávkách / dávce

Děkuji za pozornost!

Email:

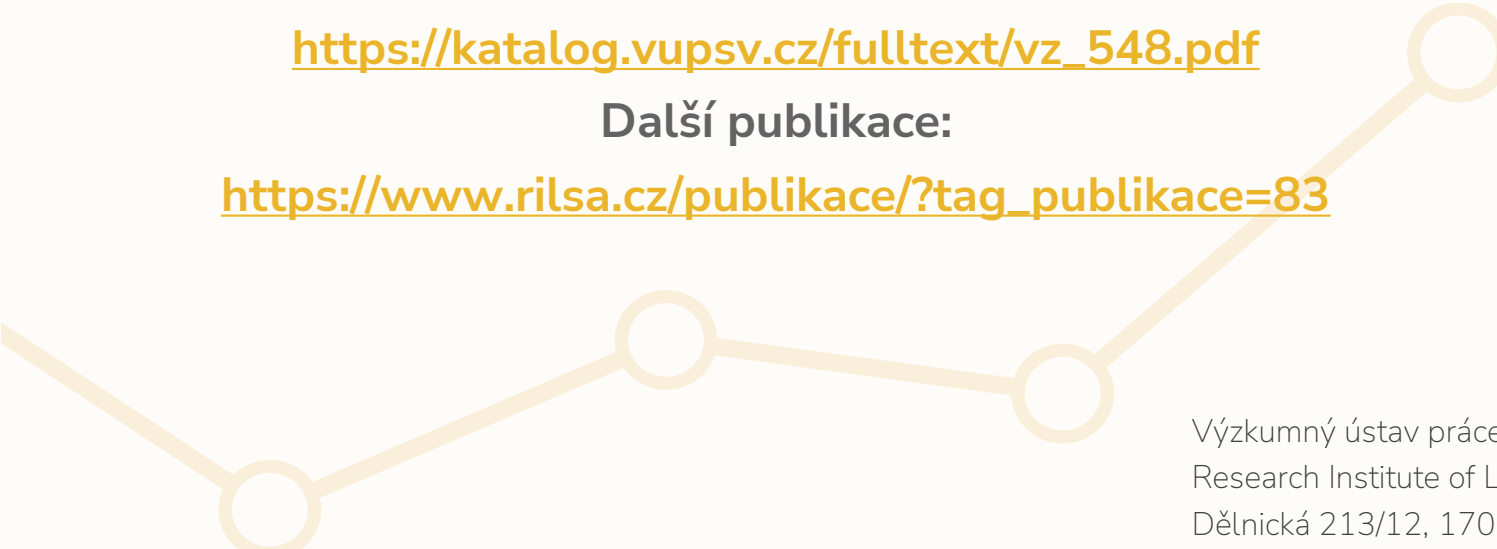
jana.paloncyova@rilsa.cz

Zpráva o rodině 2023:

https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_548.pdf

Další publikace:

https://www.rilsa.cz/publikace/?tag_publikace=83

A decorative graphic element consisting of a light orange line with four circular nodes. The line starts from the left edge, goes down to the first node, then up to the second, down to the third, and finally up to the fourth node on the right.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute of Labour and Social Affairs
Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7
rilsa@rilsa.cz, T: +420 211 152 711
www.rilsa.cz